

Аналіз тенденцій розвитку спеціальності 226 Фармація, промислова фармація

Фармацевтична галузь відноситься до найбільш високотехнологічного і наукоємного сектору економіки. Розвиток фармації у напрямку розробки та впровадження ефективних і безпечних лікарських засобів є пріоритетним напрямком для кожної країни та фармацевтичних компаній. Соціальне значимість фармацевтичної продукції у світі обумовлено рядом факторів: зміна світової демографічної ситуації - старіння населення; підвищення рівня захворюваності особливо у вікових груп населення, поява нових захворювань, що потребують швидкого прийняття рішення щодо розробки нових препаратів, вакцин, тощо.

Враховуючи надзвичайну роль фармації у житті суспільства, проблема подальшого її розвитку є пріоритетною для спеціалістів як практичної, так і наукової фармації.

Основними тенденціями розвитку сучасного фармацевтичного сектору є: переміщення центру фармацевтичного виробництва субстанцій з Європи та США до Китаю і Індії, де виробляється до 90 % всіх субстанцій для світової фармацевтичної індустрії; переміщення обсягів виробництва ЛЗ до Китаю, Індії, Бразилії тощо. У даних країнах велику роль відіграє науковий потенціал, який і визначає напрямки дій. Крім того, здійснюється повномасштабна державна підтримка фармацевтичної галузі цих країн в усіх напрямках: інвестиції, інфраструктура, кадрове забезпечення, що дозволяє провести фармацевтичну розробку та дослідження нових лікарських засобів та генериків. Комплекс цих дій дозволяє їм завойовувати позиції на зовнішньому ринку.

В той ж час в розвинених країнах світу активно розвиваються нові напрямки досліджень: біотехнологія, генна інженерія. За ними майбутнє. Реалізація даних напрямків досліджень потребує наукового підходу до проблеми, що реалізується завдяки підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців закладами вищої освіти із наближенням їх освіти до міжнародних стандартів.

Реформа освіти у контексті удосконалення професійної підготовки кадрів потребує з боку зацікавлених сторін процесу дорожньої карти, де повинно бути досягнуто спільне бачення проблеми при професійній підготовці фахівця для отримання відповідних компетентностей. А ці компетентності повинні забезпечити конкурентоспроможність здобувача на міжнародному рівні.

Постійне удосконалення професійних компетентностей знаходиться в центрі уваги всіх зацікавлених сторін (стейкхолдерів): заклад вищої освіти – роботодавець – здобувач. Саме тому якість освіти у закладах вищої освіти потребує поліпшення за умов ефективної організації та інформатизації освітнього процесу, впровадженням інноваційних наукових розробок у практику викладання, забезпечення високого професіоналізму викладачів, створення сучасних баз стажування.

Аналітичними дослідженнями доведено, що система підготовки здобувачів за ОНП 226 «Фармація, промислова фармація» третього (освітнього-наукового

рівня) вищої освіти (ступінь доктора філософії) має на меті виховати фахівця, який здатний організувати систему забезпечення населення ефективними і безпечними ліками, створити та провадити процесний менеджмент в умовах реінжиніринг-процесу, забезпечити організаційно-методичний супровід фармацевтичного сектору охорони здоров'я, розвивати сучасну систему підготовки фармацевтичних кадрів відповідно до потреб надання якісного медикаментозного забезпечення населення відповідно до вимог Європейського Союзу.

Підготовку здобувачів за ОНП 226 «Фармація, промислова фармація» третього (освітнього-наукового рівня) вищої освіти (ступінь доктора філософії) здійснюють 8 закладів вищої освіти (ЗВО), зокрема Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, Національний фармацевтичний університет (м. Харків), Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького, Національний університет "Львівська політехніка", Запорізький державний медичний університет, Івано-Франківський національний медичний університет, Тернопільський національний медичний університет.

Незважаючи на кількість ЗВО, практика засвідчує значний потенціал у працевлаштуванні висококваліфікованих кадрів, що пов'язаний зі стрімким розвитком галузі. При цьому необхідно відмітити вплив деяких зовнішніх чинників на процес підготовки фахівця:

- економічна складова;
- демографічна ситуація в Україні;
- недостатня інтеграція у світовий освітньо-науковий простір;
- невідповідність матеріально-технічної бази до стандартів провідних університетів світу;
- зменшення мотивації фахівця для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії;
- низький рівень мотивації науково-педагогічних кадрів університетів до активної діяльності щодо вдосконалення, розвитку і забезпечення якості освітніх програм.

Аналіз ОНП 226 Фармація, промислова фармація дозволило нам виявити сильні та слабкі сторони програми, а також можливості та ризики.

Сильна сторона ОНП:

уніфікація підготовки фахівця, що охоплює всі етапи процесу виробництва (фармацевтична розробка, контроль якості, встановлення ефективності та безпеки) та медичного застосування лікарських засобів;
підвищення рівня фахівця та «розширення горизонту»;

Слабкі сторони ОНП:

наявність двох спеціальностей (фармація, промислова фармація), що передбачають різні моделі підготовки фахівця на етапі допуску до практичної діяльності (інтернатура);

обмеженість використання набутих компетентностей по екстемпоральному виготовленню ліків в умовах аптеки.

Можливості ОНП:

зміна «моделі» фахівця, що відповідає міжнародним стандартам (провізор – фармацевт; фармацевт-асистент фармацевта);

зміна «ролі» фармацевта (фармацевтична опіка)

Загрози (ризики):

економічна ситуація;

відтік висококваліфікованих спеціалістів.

Аналіз розвитку спеціальності 226 Фармація, промислова фармація показав, що нестабільна економічна ситуація викликає загрозу подальшого динамічному розвитку спеціальності: з одного боку недостатня мотивація спеціаліста для здобуття третього (освітньо-наукового рівня) вищої освіти, а з іншого – завдяки отриманим компетентностям відбувається відтік спеціалістів в Європейські країни. Наприклад, у 2016 р. після захисту кандидатської дисертації здобувач кафедри фармацевтичної технології і біофармації Могилюк В. В. за запрошенням іноземного ЗВО (Англія) успішно працює в компанії. У 2010 р Борисенко Т. А. після захисту кандидатської дисертації (здобувач кафедри фармацевтичної технології і біофармації) працює в Німеччині на посаді фармацевта аптеки. Дана теза хоча є ризиком для розвитку спеціальності, але вона ще раз показує високий рівень підготовки спеціалістів за ОНП Фармація, промислова фармація.

Таким чином, підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних спеціалістів за ОНП 226 Фармація, промислова фармація, є пріоритетним завданням нашої Держави.